Įstatymas paskelbtas: Žin., 1997, Nr. 67-1656
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS

ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINASIS ĮSTATYMAS

1997 m. liepos 1 d. Nr. VIII-366
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga tvarką, dydį bei asmenis, turinčius teisę į šį atlyginimą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Neteko galios nuo 2010 m. balandžio 27 d.

2. Ūkininkas - asmuo, besiverčiantis prekine žemės ūkio produkcijos gamyba ir naudojantis šiai veiklai žemės ūkio paskirties žemę.

3. Nelaimingas atsitikimas darbe - ūmus darbuotojo sveikatos pakenkimas dėl trumpalaikio darbo aplinkos pavojingo, kenksmingo veiksnio (veiksnių) poveikio, kai darbuotojas netenka darbingumo nors vienai dienai arba dėl to miršta.

4. Profesinė liga - darbuotojo sveikatos sutrikimas dėl darbo aplinkos kenksmingo veiksnio (veiksnių) poveikio, nustatyta tvarka pripažintas profesine liga.

5. Darbo vieta - vieta, kur darbuotojas dirba arba privalo dirbti darbo sutartyje sulygtą darbą.

6. Žalos atlyginimo mokėtojai - juridiniai ir fiziniai asmenys, pagal šį įstatymą ir kitus teisės aktus privalantys mokėti nukentėjusiajam žalos atlyginimą dėl sveikatos sužalojimo darbe, susirgimo profesine liga ar jo mirties.

7. Nukentėjusysis - asmuo, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga, jeigu jis pagal šį įstatymą turi teisę gauti žalos atlyginimą.

8. **Darbingumo netekimas** – darbingumo netekimas dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba dėl susirgimo profesine liga. Netektas darbingumas išreiškiamas procentais. Jeigu nukentėjusysis miršta dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar dėl profesinės ligos, laikoma, kad netekta 100 procentų darbingumo. Darbingumo netekimo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga procentą nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT). Nukentėjusiajam dėl kelių įvykių nustatomas darbingumo netekimo procentas dėl kiekvieno įvykio atskirai.

9. Darbingumo netekimo koeficientas (d) - vieneto dalimis išreikštas dydis, apskaičiuojamas netekto darbingumo procentą dalijant iš šimto.

10. Draudžiamosios pajamos (D) – einamųjų metų draudžiamosios pajamos, apskaičiuotos pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos patvirtintą metodiką. Jų apskaičiavimo ir tvirtinimo tvarką nustato Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymas.

11. Kompensavimo koeficientas (k) – nukentėjusiojo vidutinio darbo užmokesčio (šio įstatymo 11 straipsnis) santykis su mėnesių, pagal kuriuos apskaičiuotas vidutinis darbo užmokestis, einamųjų metų draudžiamųjų pajamų vidurkiu. Tuo atveju, kai nukentėjusiojo dėl susirgimo profesine liga asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, nustatytas socialinio draudimo pensijos byloje, didesnis negu kompensavimo koeficientas, taikomas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, nustatytas socialinio draudimo pensijos byloje (iki 1995 metų kompensavimo koeficientui apskaičiuoti vietoj draudžiamųjų pajamų imamas Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytas atitinkamo mėnesio vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, o iki 1991 metų – vidutinis atitinkamų metų mėnesinis darbo užmokestis). Jei nukentėjusiojo vidutinio darbo užmokesčio nėra ar jo negalima nustatyti arba taip apskaičiuotas kompensavimo koeficientas yra

mažesnis už 0,35, laikoma, kad kompensavimo koeficientas lygus 0,35. Jokiu atveju kompensavimo koeficientas negali būti didesnis už 3.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
Nr. IX-1121, 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 102-4546 (2002-10-25)
Nr. IX-1247, 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24)
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)

3 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Šis įstatymas taikomas:

1) visų rūšių įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, esančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat užsienyje esančioms įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, priklausančioms Lietuvos Respublikos jurisdikcijai;

2) užsienio kapitalo įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, esančioms Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kurių įstatinio kapitalo dalis priklauso užsienio investuotojui (bendroms įmonėms, įstaigoms, organizacijoms) ir kurios yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, jeigu kitaip nenumatyta tarptautinėse sutartyse ar šių įmonių, įstaigų, organizacijų steigimo dokumentuose.

2. Lietuvos Respublikos nuolatiniams gyventojams, kurių sveikata buvo sužalota arba kurie dėl to mirė ar susirgo profesine liga dirbdami užsienyje esančiose įmonėse, žala atlyginama tarptautinėse sutartyse nustatyta tvarka.

ANTRASIS SKIRSNIS
ŽALOS ATLYGINIMO PAGRINDAI. VIENKARTINĖ PAŠALPA

4 straipsnis. Atsakomybė už padarytą žalą

1. Įmonės, įstaigos, organizacijos, ūkinės bendrijos, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės organizacijos (toliau - įmonė), ūkininkai, dėl kurių kaltės buvo sužalota nukentėjusiojo sveikata arba dėl to jis mirė, susirgo profesine liga, privalo atlyginti šiame įstatyme nustatytą žalą, jeigu tai įvyksta:

1) nukentėjusiojo darbo vietoje, įmonės patalpose, įmonės teritorijoje arba už jos ribų, kai jis dirba darbo sutartyje sulygtą darbą arba veikia darbdavio pavedimu ar jo interesais;

2) kai darbuotojas savo iniciatyva dirba įmonėje darbo sutartyje nesulygtą darbą darbdavio naudai ar jo interesais;

3) kai asmuo darbdavio, jo įgalioto asmens sutikimu dirba įmonėje bet kurį darbą darbdavio naudai ar jo interesais, nors darbo sutartis su juo nustatyta tvarka nesudaryta;

4) kai darbuotojas dirba pas ūkininką darbo sutartyje sulygtą darbą.

2. Nelaimingas atsitikimas, įvykęs ne dėl darbuotojo kaltės, įprastiniu, tiesioginiu maršrutu jam vykstant į darbą arba grįžtant iš darbo, prilyginamas nelaimingam atsitikimui darbe. Išlaidas, patirtas išmokant žalos atlyginimą, įmonė ar ūkininkas atgręžtinio reikalavimo teise išreikalauja iš atsakingo už padarytą žalą juridinio ar fizinio asmens – nelaimingo atsitikimo kaltininko.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)

5 straipsnis. Teisė į žalos atlyginimą

Teisę į žalos atlyginimą turi nukentėjusieji, kurių sveikata dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga buvo sužalota šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis.

6 straipsnis. Žalos atlyginimas

1. Juridiniai ir fiziniai asmenys, atsakingi už žalos atlyginimą dėl nukentėjusiojo sveikatos sužalojimo darbe, susirgimo profesine liga ar jo mirties, privalo atlyginti su darbo užmokesčio ar jo dalies netekimu susijusią žalą, apskaičiuotą šio įstatymo nustatyta tvarka, taip pat atlyginti nukentėjusiajam kitus nuostolius (papildomas išlaidas), turėtus dėl sveikatos sužalojimo ar susirgimo profesine liga (pagerintas maitinimas, protezavimas, slauga, gydymo išlaidos ir kt.).

2. Šiame straipsnyje nurodytas žalos atlyginimas mokamas nepaisant nukentėjusiojo gaunamų kitų pajamų.

7 straipsnis. Žalos atlyginimas maitintojo netekimo atveju

1. Jeigu nukentėjusysis dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos miršta, teisę į žalos atlyginimą turi nedarbingi asmenys, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti iš jo išlaikymą, taip pat mirusiojo vaikas (vaikai), gimęs (gimę) po jo mirties. Žala atlyginama:

1) nepilnamečiams – iki jiems sukanka 18 metų, o jeigu jie mokosi ar studijuoja pagal formaliojo švietimo programų dienines ar nuolatines mokymo (studijų) formas, – iki jiems sukanka 24 metai;

1 punkto redakcija nuo 2011-12-30:

1) nepilnamečiams – iki jiems sukanka 18 metų, o jeigu jie mokosi ar studijuoja pagal nustatyta tvarka įregistruotas švietimo įstaigų bendrojo ugdymo programas, formaliojo profesinio mokymo programas ir dieninių ar nuolatinių studijų programas, – iki mokymosi ar studijų pagal šias programas baigimo, bet ne ilgiau, iki jiems sukanka 24 metai;

2) asmenims, sulaukusiems senatvės pensijos amžiaus, – iki gyvos galvos;

3) asmenims, kurie pripažinti neįgaliaisiais, – jų neįgalumo laikotarpiu;

4) mirusiojo sutuoktiniui ar tėvui (motinai), įtėviui, nepaisant amžiaus ir darbingumo, jeigu jis nedirba ir prižiūri mirusiojo vaikus, vaikaičius, įvaikius, brolius ar seseris, – iki šiems sukanka 8 metai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims žalos atlyginimas, kuris lygus periodinei netekto darbingumo kompensacijai (šio įstatymo 13 straipsnis), padalintai iš vienetu padidinto šio straipsnio 1 dalyje nustatytų asmenų skaičiaus, mokamas kas mėnesį.

3. Šiame straipsnyje nurodyta žala atlyginama nepaisant žalos atlyginimo gavėjų gaunamų kitų pajamų.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)
Nr. XI-1645, 2011-11-10, Žin., 2011, Nr. 144-6754 (2011-11-29)

8 straipsnis. Neteko galios nuo 2010 m. balandžio 27 d.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)

9 straipsnis. Nelaimingo atsitikimo darbe, susirgimo profesine liga ar mirties priežasties įrodymas

1. Pagrindiniu nelaimingo atsitikimo darbe, susirgimo profesine liga ar mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe priežasties įrodymu gali būti:

1) nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga tyrimo aktai;

2) teismo nuosprendžiai, sprendimai;

3) profesinės rizikos įvertinimo dokumentai;

4) kiti dokumentai, kuriuose yra žinių apie nelaimingą atsitikimą darbe, susirgimą profesine liga arba apie mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe priežastį.

2. Pagrindiniu mirties dėl profesinės ligos priežasties įrodymu yra Vyriausybės įgaliotos institucijos išvada.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)

10 straipsnis. Žalos atlyginimas atsižvelgiant į nukentėjusiojo kaltę

1. Jeigu paties nukentėjusiojo didelis neatsargumas padėjo žalai atsirasti arba jai padidėti, atsižvelgiant į nukentėjusiojo kaltės laipsnį, žalos atlyginimas turi būti sumažinamas arba reikalavimas atlyginti žalą turi būti atmetamas, jei Lietuvos Respublikos įstatymai nenumato kitaip.

2. Žala visais atvejais neatlyginama, jeigu:

1) nelaimingo atsitikimo priežastis yra su technologiniu procesu nesusijęs apsvaigimas nuo alkoholio, narkotinių ar toksinių priemonių;

2) ji atsirado nukentėjusiajam darant tyčinį baudžiamąjį nusikaltimą;

3) ji atsirado nukentėjusiajam dirbant darbą savavališkai be darbdavio, ūkininko leidimo (sutikimo) arba atliekant darbą ne darbdavio, ūkininko naudai;

4) nukentėjusysis sąmoningai siekė, kad įvyktų nelaimingas atsitikimas.

TREČIASIS SKIRSNIS

11 straipsnis. Vidutinis darbo užmokestis

1. Nukentėjusiojo vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas laikantis Vyriausybės patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo pagal darbo užmokestį, gautą iki nelaimingo atsitikimo darbe arba susirgimo profesine liga nustatymo.

2. Profesinės ligos atveju nukentėjusiojo pageidavimu vidutinis darbo užmokestis apskaičiuojamas pagal nukentėjusiojo pasirinktų paeiliui einančių 6 mėnesių iš 24 mėnesių, einančių iki susirgimo profesine liga nustatymo, laikotarpio darbo užmokestį, laikantis Vyriausybės patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo.

3. Tuo atveju, kai nustatoma, kad susirgimą profesine liga sukėlė darbas darbovietėje, kurioje nukentėjusysis dirbo iki jo atleidimo iš šios darbovietės ar perkėlimo į kitą mažiau apmokamą darbą toje pačioje darbovietėje, vidutinis darbo užmokestis nukentėjusiojo pageidavimu apskaičiuojamas pagal toje darbovietėje, kurioje darbas sukėlė profesinę ligą, gautą darbo užmokestį iš nukentėjusiojo pasirinktų paeiliui einančių 6 mėnesių per 24 mėnesių laikotarpį iki jo perkėlimo į kitą mažiau apmokamą darbą ar atleidimo iš tos darbovietės dienos, laikantis Vyriausybės patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)

12 straipsnis. Vienkartinė netekto darbingumo kompensacija

1. Jeigu nukentėjusysis neteko iki 20 procentų (imtinai) darbingumo, jam išmokama 10 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio dydžio vienkartinė kompensacija; jei nukentėjusysis neteko daugiau negu 20, bet mažiau negu 30 procentų darbingumo, jam išmokama 20 procentų jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio dydžio vienkartinė kompensacija.

2. Kompensuojamasis uždarbis apskaičiuojamas dauginant jų kompensavimo koeficientą (k) (šio įstatymo 2 straipsnio 11 dalis) iš draudžiamųjų pajamų (D) (šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalis), t. y. pagal formulę k x D.

3. Jeigu nukentėjusiajam nustatytas pastovus nedarbingumas, išmokama trigubai didesnė vienkartinė kompensacija, negu nurodyta šio straipsnio 1 ir 2 dalyse.

4. Vienkartinė kompensacija gali būti mokama lygiomis dalimis, bet ne ilgiau kaip per metus. Nuo neišmokėtos per kompensacijos mokėjimo dalimis laikotarpį sumos skaičiuojami ir išmokami delspinigiai Lietuvos Respublikos delspinigių nustatymo už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą įstatymo nustatyta tvarka ir dydžiais.

5. Jeigu nukentėjusiajam, kuriam jau buvo išmokėta vienkartinė netekto darbingumo kompensacija, netekto darbingumo procentai pasikeičia, bet neviršija šiame straipsnyje nustatytų dydžių, o naujai apskaičiuota vienkartinė netekto darbingumo kompensacija yra didesnė už gautąją, išmokamas iš naujo apskaičiuotos ir jau išmokėtos netekto darbingumo kompensacijos skirtumas.

6. Šiame straipsnyje nurodyta vienkartinė kompensacija mokama nepaisant nukentėjusiojo gaunamų kitų pajamų.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
Nr. IX-1121, 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 102-4546 (2002-10-25)
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)

13 straipsnis. Periodinė netekto darbingumo kompensacija

1. Jeigu nustatoma, kad nukentėjusysis neteko 30 ir daugiau procentų darbingumo, jam mokama periodinė netekto darbingumo kompensacija.

2. Periodinė netekto darbingumo kompensacija nukentėjusiajam mokama kas mėnesį žalos atlyginimo mokėtojo nustatytomis dienomis, ne vėliau kaip mėnesio paskutinę darbo dieną, ir apskaičiuojama kaip darbingumo netekimo koeficiento (d) (šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalis), kompensavimo koeficiento (k) (šio įstatymo 2 straipsnio 11 dalis) ir mokėjimo mėnesį galiojančių einamųjų metų draudžiamųjų pajamų (D) (šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalis) sandaugos pusė, t. y. pagal formulę 0,5 x d x k x D.

3. Laiku neišmokėjus šios kompensacijos, skaičiuojami ir mokami delspinigiai Lietuvos Respublikos delspinigių nustatymo už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą įstatymo nustatyta tvarka ir dydžiais.

4. Šiame straipsnyje nurodyta netekto darbingumo kompensacija nukentėjusiajam mokama nepaisant jo gaunamų kitų pajamų.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
Nr. IX-1247, 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24)

14 straipsnis. Žalos atlyginimas pasikeitus nedarbingumui

1. Jeigu nukentėjusiajam, turėjusiam teisę gauti vienkartinę netekto darbingumo kompensaciją, NDNT iš naujo nustato, kad jis neteko 30 ir daugiau procentų darbingumo, periodinė netekto darbingumo kompensacija mokama šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka nuo netekto darbingumo pasikeitimo dienos, o vienkartinės netekto darbingumo kompensacijos (šio įstatymo 12 straipsnis) mokėjimas nutraukiamas, išskyrus šios kompensacijos įsiskolinimą, kuris susidarė dėl jos neišmokėjimo laiku.

2. Jeigu nukentėjusiajam, turėjusiam teisę gauti periodinę netekto darbingumo kompensaciją (šio įstatymo 13 straipsnis), NDNT iš naujo nustato, kad jis neteko mažiau negu 30 procentų darbingumo ir atitinka šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatytus dydžius, jam išmokama šio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta vienkartinė netekto darbingumo kompensacija, o periodinės netekto darbingumo kompensacijos mokėjimas nutraukiamas.

3. Jeigu nukentėjusiajam, gaunančiam periodinę netekto darbingumo kompensaciją, netekto darbingumo procentai pakartotinai sumažėja iki šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio, vienkartinė netekto darbingumo kompensacija mokama šio įstatymo 12 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

4. Jeigu nukentėjusiojo, gavusio periodinę ir vienkartinę netekto darbingumo kompensacijas (ar iš naujo apskaičiuotos ir jau išmokėtos vienkartinės netekto darbingumo kompensacijos skirtumą), netektas darbingumas, nepraėjus 24 mėnesiams nuo teisės į vienkartinę kompensaciją atsiradimo dienos, pakartotinai padidėja iki 30 ir daugiau procentų, iš apskaičiuotos periodinės netekto darbingumo kompensacijos sumos išskaičiuojama išmokėtos vienkartinės netekto darbingumo kompensacijos (ar jos skirtumo) dalis už likusį iki 24 mėnesių laikotarpį.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)

15 straipsnis. Periodinės netekto darbingumo kompensacijos mokėjimo trukmė

Periodinė netekto darbingumo kompensacija mokama iki NDNT nustatyto darbingumo netekimo termino pabaigos.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)

16 straipsnis. Žalos atlyginimo dydžio pakeitimas žalos atlyginimo mokėtojo reikalavimu

Žalos atlyginimo mokėtojas turi teisę atitinkamai sumažinti nukentėjusiajam žalos atlyginimą dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga, jeigu NDNT iš naujo nustato, kad nukentėjusiojo netekto darbingumo procentai sumažėjo. Jeigu žalos atlyginimas buvo nustatytas teismo sprendimu, jis šiame straipsnyje nustatytu atveju gali būti atitinkamai sumažintas tik teismine tvarka.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)

17 straipsnis. Žalos atlyginimo dydžio pakeitimas nukentėjusiojo reikalavimu, jei pasikeičia nedarbingumas

Iš dalies netekęs darbingumo dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga asmuo turi teisę bet kada reikalauti, kad žalos atlyginimo mokėtojas atitinkamai padidintų žalos atlyginimą, jeigu NDNT iš naujo nustato, kad jo netekto darbingumo procentai padidėjo.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)

18 straipsnis. Žalos atlyginimo mokėjimas reorganizavus ar likvidavus įmonę

1. Jeigu įmonė, įpareigota atlyginti nukentėjusiajam žalą dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga arba kai dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar dėl profesinės ligos asmuo miršta, reorganizuojama, reikalavimai atlyginti žalą pereina tos įmonės teisių perėmėjui.

2. Jeigu įmonė, kuri turėjo mokėti nukentėjusiajam šiame įstatyme nustatytą žalos atlyginimą, likviduojama dėl bankroto, žalos atlyginimas mokamas Įmonių bankroto įstatyme nustatyta tvarka. Jeigu įmonė likviduojama ne Įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka, ji nukentėjusiojo pageidavimu sumoka visą žalos atlyginimą iš karto arba jį kapitalizuoja Civilinio kodekso 508 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)

18$^{(1)}$ straipsnis. Žalos atlyginimo mokėjimo prievolės perėjimas valstybei

1. Šiame įstatyme nurodyta žalos atlyginimo mokėjimo prievolė pereina valstybei šiais atvejais:

1) kai įmonei iškelta bankroto byla, kai įmonė likviduojama dėl bankroto, taip pat kai įmonė neveikia ir jai netaikoma bankroto procedūra bei dėl lėšų ir turto stokos įmonėje pagal teismo antstolių kontoros dokumentus nėra galimybės išieškoti nukentėjusiems teismo priteistą žalos atlyginimą;

2) kai įmonė yra likviduota ir (ar) išregistruota, kai nėra jos teisių ir pareigų perėmėjo, tačiau žalos atlyginimas nebuvo nei išmokėtas, nei kapitalizuotas, nei perduota ši prievolė aukštesniajai organizacijai;

3) kai nukentėjusieji susirgo profesine liga arba buvo sužaloti dėl nelaimingo atsitikimo darbe, dirbdami buvusiose valstybinėse įmonėse ir buvusiose žemės ūkio įmonėse (kolūkiuose, valstybiniuose ūkiuose) iki jų privatizavimo (valstybinių, valstybinių akcinių įmonių ir buvusių žemės ūkio įmonių, reorganizuotų į akcines bendroves, uždaraąsias akcines bendroves ar žemės ūkio bendroves, – įregistravimo įmonių rejestre datos). Nustačius profesinę ligą po įmonės privatizavimo, nukentėjusiesiems, dirbantiems toje pačioje ar kitoje įmonėje, kurioje darbo aplinka dėl jos kenksmingo veiksnio (veiksnių) poveikio taip pat turėjo įtakos darbuotojo sveikatos sutrikimui, valstybė atlygina tą darbingumo netekimo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, atsižvelgdama į darbo sąlygas ir toje įmonėj dirbtą laiką. Kitą darbingumo netekimo dalį atlygina įmonė, kurioje darbas po įmonės privatizavimo turėjo įtakos susirgimui profesine liga. Darbingumo netekimo dalį, kurios nukentėjusysis neteko dirbdamas buvusioje valstybinėje įmonėje iki jos privatizavimo, nustato NDNT. Kilus ginčui, darbingumo netekimo ir žalos atlyginimo dalis kiekvienu atveju nustato teismas;

4) kai nuolatinis Lietuvos Respublikos gyventojas, turintis teisę gauti žalos atlyginimą tarptautinėje sutartyje nustatyta tvarka iš užsienyje esančios už žalą atsakingos įmonės, jo negauna.

2. Šiame straipsnyje nurodytą žalos atlyginimo mokėjimo prievolės perėjimo valstybei tvarką nustato Vyriausybė. Valstybė, atlyginusi žalą šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytais atvejais, turi atgręžtinio reikalavimo teisę į žalos atlyginimo mokėtoją.

Įstatymas papildytas straipsniu:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-336, 2001 05 22, Žin., 2001, Nr. 48-1660 (2001 06 06)
Nr. IX-1121, 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 102-4546 (2002-10-25)
Nr. IX-1540, 2003-04-29, Žin., 2003, Nr. 47-2064 (2003-05-14)
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)

19 straipsnis. Laidojimo išlaidų atlyginimas

Jeigu dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos nukentėjusysis miršta, įmonė, ūkininkas, atsakingi už su nukentėjusiojo mirtimi susijusią žalą, jo laidojimo išlaidas atlygina mirusiojo šeimos nariams arba kitiems jį laidojusiems asmenims tiek, kiek jos viršija laidojimo pašalpas, gautas pagal kitus teisės aktus, tačiau ne daugiau kaip dvigubas Lietuvos statistikos departamento paskelbtas šalies ūkio vidutinis darbo užmokestis.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)
Nr. XI-1096, 2010-11-04, Žin., 2010, Nr. 137-6997 (2010-11-23)

KETVIRTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis. Žalos atlyginimo mokėjimas ir jo kontrolė

1. Šiame įstatyme nustatytą žalos atlyginimą apskaičiuoja ir moka darbdaviai, įmonės, įstaigos, organizacijos, ūkininkai, atsakingi už žalos atlyginimo mokėjimą.

2. Žalos atlyginimas jo gavėjams pristatomas, persiunčiamas ar pervedamas į jų sąskaitą bet kuriame Lietuvos Respublikos banke įmonės, ūkininko, privalančių mokėti šias išmokas, lėšomis.

3. Kai žalos atlyginimą moka darbdaviai, įmonės, įstaigos, organizacijos, ūkininkai, žalos atlyginimo apskaičiavimą ir mokėjimą kontroliuoja Valstybinė darbo inspekcija. Kai žalos atlyginimo mokėjimo prievolę vykdo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai, žalos atlyginimo apskaičiavimo ir mokėjimo kontrolę vykdo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
Nr. IX-1121, 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 102-4546 (2002-10-25)
Nr. IX-2540, 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6300 (2004-11-26)

21 straipsnis. Kreipimosi dėl žalos atlyginimo tvarka

1. Dėl žalos atlyginimo nukentėjusieji kreipiasi į įmonę, įstaigą, organizaciją ar ūkininką su pareiškimu pridėdami turimus dokumentus, būtinus žalos atlyginimui apskaičiuoti. Jeigu nukentėjusysis visų reikiamų dokumentų neturi, juos išreikalauja įmonė, įstaiga, organizacija ar ūkininkas. Pareiškimas dėl žalos atlyginimo turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo gavimo dienos ir ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas nuo jo išnagrinėjimo apie rezultatus turi būti pranešta nukentėjusiajam.

2. Nukentėjusieji, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos žalos atlyginimas nebuvo apskaičiuotas arba kurie dėl žalos atlyginimo nesikreipė, pareiškimus pateikia ir šie turi būti išnagrinėti šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.

3. Nukentėjusysis, laiku negavęs atsakymo ar nesutikdamas su pareiškimo nagrinėjimo rezultatais, gali kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka.

22 straipsnis. Žalos atlyginimo mokėjimo terminai

1. Žalos atlyginimas nukentėjusiajam mokamas nuo darbingumo netekimo (dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga) nustatymo dienos, jeigu dėl netekto darbingumo kompensacijos skyrimo kreipiamasi per 3 metus nuo teisės į kompensaciją atsiradimo dienos.

2. Jeigu nukentėjusysis dėl žalos atlyginimo kreipėsi praėjus trejiems metams nuo teisės į žalos atlyginimą atsiradimo dienos, žalos atlyginimas mokamas nuo kreipimosi dienos.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)

23 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. rugsėjo 1 d.

2. Pagal šį įstatymą žala atlyginama ir tiems asmenims, kurių sveikata dėl nelaimingo atsitikimo darbe buvo sužalota, kurie dėl šios priežasties neteko maitintojo (šio įstatymo 7 straipsnis) ar susirgo profesine liga iki šio įstatymo įsigaliojimo.

3. Neteko galios nuo 2010 m. balandžio 27 d.

4. Asmenims, kurių teisė į žalos atlyginimą atsirado iki šio įstatymo įsigaliojimo, žalos atlyginimo mokėjimas anksčiau galiojusia tvarka nutraukiamas nuo 1997 m. rugsėjo 1 d. Asmenims pagal šį įstatymą priklausančios vienkartinės netekto darbingumo kompensacijos turi būti apskaičiuotos pagal 1997 m. rugsėjo 1 d. galiojančias draudžiamąsias pajamas ir išmokamos šio įstatymo nustatyta tvarka. Asmenims pagal šį įstatymą priklausančios vienkartinės netekto darbingumo kompensacijos turi būti pradėtos mokėti nuo 1997 m. rugsėjo 1 d. šio įstatymo nustatyta tvarka.

5. Jeigu asmenims, pagal šį įstatymą turintiems teisę gauti netekto darbingumo periodinę kompensaciją, ji būtų mažesnė negu iki šio įstatymo įsigaliojimo mokėtas žalos atlyginimas, mokama 1997 metų rugpjūčio mėnesį išmokėto žalos atlyginimo dydžio periodinė kompensacija. Ši išmoka nedidinama, jei pasikeičia einamųjų metų draudžiamosios pajamos ar kitais atvejais tol, kol pagal šį

įstatymą mokėtina periodinė netekto darbingumo kompensacija ims viršyti 1997 metų rugpjūčio mėnesį mokėtą žalos atlyginimą.

6. Vyriausybė iki 1997 m. rugsėjo 1 d.:

1) (neteko galios nuo 2010 m. balandžio 27 d.);

2) patvirtina Žalos atlyginimo nukentėjusiesiems dėl sveikatos sužalojimo darbe ar susirgimo profesine liga, kai ši prievolė pereina valstybei, tvarką.

7. Šis įstatymas taikomas žalai atlyginti:

1) dėl nelaimingų atsitikimų darbe, įvykusių iki 1999 m. gruodžio 31 d. įskaitytinai, ir susirgimų profesine liga, kurie nustatyta tvarka buvo pripažinti profesinėmis ligomis iki 1999 m. gruodžio 31 d. įskaitytinai;

2) dėl susirgimų profesine liga, nustatyta tvarka pripažintų profesinėmis ligomis po 2000 m. sausio 1 d. tiems nukentėjusiesiems, kurie po 2000 m. sausio 1 d. nebuvo drausti pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatas.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. IX-1121, 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 102-4546 (2002-10-25)
Nr. IX-1247, 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24)
Nr. IX-1591, 2003-05-29, Žin., 2003, Nr. 57-2536 (2003-06-13)
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. VIII-1403, 1999 11 11, Žin., 1999, Nr. 102-2918 (1999 12 01)
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 2, 4, 8, 11, 12, 13, 18, 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 18(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS
Asmenims, kurių teisė į žalos atlyginimą atsirado iki šio įstatymo įsigaliojimo, šio įstatymo nustatyta tvarka, bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo, pateikusiems prašymą žalos atlyginimo mokėtojui, perskaičiuotas didesnis žalos atlyginimas pradedamas mokėti už laikotarpį nuo1999 m. gruodžio 1 d. Jeigu perskaičiavus žalos atlyginimą susidaro didesnė suma, ji išmokama:
1) gaunantiems periodinę netekto darbingumo kompensaciją - ne vėliau kaip iki 2000 m. birželio 31 d.;
2) gavusiems ar gaunantiems vienkartinę netekto darbingumo kompensaciją - ne vėliau kaip iki 2000 m. rugsėjo 30 d.
Jeigu perskaičiuotas pagal šį įstatymą žalos atlyginimo dydis yra mažesnis negu buvo iki 1999 m. gruodžio 1 d., mokamas buvusio iki šio įstatymo įsigaliojimo dydžio žalos atlyginimas.

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-336, 2001 05 22, Žin., 2001, Nr. 48-1660 (2001 06 06)
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 18(1) STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1121, 2002-10-08, Žin., 2002, Nr. 102-4546 (2002-10-25)
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 2, 12, 18(1), 20, 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šio Įstatymo 3 straipsnis įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1247, 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24)
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO,

ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1540, 2003-04-29, Žin., 2003, Nr. 47-2064 (2003-05-14)
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 18(1) STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šio Įstatymo 1 straipsnyje išdėstytame $18^{(1)}$ straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytiems asmenims mokamas tokio dydžio žalos atlyginimas, į kokį jie turėjo teisę 2003 m. sausio 1 d.
Šio Įstatymo nuostatos taikomos nuo 2003 m. sausio 1 d.

6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-1591, 2003-05-29, Žin., 2003, Nr. 57-2536 (2003-06-13)
NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO IR ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas taikomas nuo 2000 m. sausio 1 d.

7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. IX-2540, 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6300 (2004-11-26)
NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO, SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO, NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO SANDAROS ĮSTATYMO, INVALIDŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 33, 34, 36, 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 45(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 9, 16, 28, 35, 36, 40, 43, 45, 49, 50, 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(6) STRAIPSNIU IR VII SKYRIUMI ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 10, 28, 29, 34, 35, 38, 39, 40, 45, 49, 54, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(1), 55(2), 55(3), 55(4), 55(5) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. X-211, 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2557 (2005-06-07)
LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO BEI VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.

9.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-752, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2302 (2010-04-27)
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 2, 7, 9, 11, 14, 18, 19, 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI 8 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

10.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-1096, 2010-11-04, Žin., 2010, Nr. 137-6997 (2010-11-23)
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 19 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

11.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-1645, 2011-11-10, Žin., 2011, Nr. 144-6754 (2011-11-29)
ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja po vieno mėnesio nuo paskelbimo leidinyje „Valstybės žinios“ dienos, t. y. nuo 2011-12-30.

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2011-11-30)
ausrine.trapinskiene@lrs.lt